

Rättvisa åt kvinnorna.

Ehuru det icke är för oss obekant, att en del af våra ledande män understödja kvinnornas yrkanden på medborgerliga och politiska rättigheter, måste vi dock i detta nu falla i pennan för att ännu en gång framhålla vikten af att kvinnorna komma i åtnjutande af „allmän och lika rösträtt”. Desto mera äro vi tvungna att påminna om hvad rättvisa här kräver, då en bitter erfarenhet — och senast under den nyss förflutna tiden — lärt oss alla, att rättvisan vanligtvis uppträder först då, när den med maktmedel framtvingsas.

Landets manliga befolkning har nu fått kallelse till urtima landtdag för att där bl. a. uppgöra förslag till ny grundlag angående folkrepresentationen i Finland med tillämpning af den allmänna och lika valrättens grunder.

Huruvida rättvisa kommer att ske emot den andra hälften af nationen -- kvinnorna -- skall vid uppgörande af det åsyftade förslaget bero på en tolkning, lagd helt och hållet i de mäns händer, hvilka blifva till landtdagen invalda. — Lagen är sådan den läses, sorgligt nog.

Om sundt förnuft får råda, är det klart, att en rätt, som vill vara allmän och lika icke kan hafva afseende endast på den ena hälften af befolkningen, männen utan också på den andra hälften, kvinnorna. — Eller höra kvinnorna till folket?

Man behöfver icke påminna oss om att icke heller i alla andra länder, där „allmän och lika” röst-

rätt råder, med denna benämning afses annat än den manliga befolkningen. Vi veta detta alltför väl.

Låt oss däremot komma ihåg, att vårt land nu står inför ett afgörande ögonblick, då grunderna för ett nytt samhällsskick skall läggas, ett samhällsskick, af hvars innebörd och art vår utveckling och vår lycka till en stor del och åtminstone under den närmaste framtiden skola bero. Vi äro ett ungt folk, vårt land är ett ungt land. Skola nu den urtima landtdagens män hafva hufvud och hjärta att laga steget mot rättvisa och jämlikhet helt ut och ställa vår fosterland som ett bland de första i kampen för ljus och frihet? Om kvinnorna fortsättningsvis skola hållas slängda bakom lås och bom, så står våldet allt ännu kvar som den härskande principen. Om kvinnorna också nu utslutas från deras obestridliga mänskorätt, rätten att värna sina och hela folkets intressen, så trampas rättvisan åter under fötterna redan vid frihetsrörelsens första steg. Och att trampa rättvisan medför intet godt.

En af våra rättslärda har nyligen sagt, att man vid frågan om rösträttens utsträckande till kvinnorna icke bör utgå ur rättssynpunkt utan från synpunkten af det nyttiga. Emot en sådan advokatyr reser sig rättskänslan. Och denna advokatyr har till afsikt intet annat än att få frågan skjuten åt sidan — en fråga som rör direkt halfva nationens och indirekt hela nationens väl.

Just från synpunkten af det rätta böra vi och ha vi full rätt att behandla denna sak. Kommen ihåg,

att rätt går före godt. Vi säga såsom så många andra förorättade: gör oss rätt, mera vilja vi ej hafva.

Har icke detta kanske varit hela landets lösensord under de förgångna åren af orätt? "Gören framför allt rätt och låten icke leda eder af nyttighetsskäl" har man gång på gång tillropat den inhemska styrelsen. Samma lösen måste gälla nu då landtdagsmännen skola afgöra om den andra hälften af folket, kvinnorna skola få ut sin rätt och blifva delaktiga af röst- och valrätten eller om de fortfarande genom nya lagbud skola tvingas att stå utanför.

Rättvisa framför allt. Att börja det nya skapelseverket med en handling af oerhörd orätt — utslutande af kvinnorna då alla män slippa med — vore att sätta en mörk skamfläck på den nya konstitutionen. Det vore också att fortsättningsvis stänga samhället för det inflytande till en sedligare, en mera harmonisk ordning, som genom kvinnornas medverkan kunde vinnas, en ordning hvarefter alla, så väl män som kvinnor, längta.

Ty i måsten medgifva, att de nuvarande samhällsskicken, uppgjorda och uppehållna endast af männen, icke ha förmått skapa lycka bland människorna.

Komma nu alla män i åtnjutande af röst- och valrätt, men alla kvinnor därifrån uteslutas, så blir orättvisan mot de senare ännu större än den härtills varit. Ty det vore dock någonting oerhördt, om hvilken som helst mansperson, vare han också huru okunnig eller sedligt förfallen som helst, skall utöfva sin medborgar rätt och blifva en bestämmande faktor vid anordnandet af fosterlandets gemensamma angelägenheter, men samtidigt hvarje kvinna, om än så högt stående i bildning och sed-

ligt värde, skall förhindras därifrån. Ett på sådana orimliga grunder hvilande samhällsskick blefve i sanning det sämsta.

Vi uppfordra därför alla valmän att både enskildt och vid sina valmöten icke förbigå denna fråga som är af den största vikt och som måste bli afgjord enligt sedliga rättsgrunder.

Vi uppfordra valmännen att så begå, att kvinnorna blifva i tillfälle att representera sig vid alla de förberedande möten där de olika partierna diskutera och uppställa sina önskningsmål till den stundande landtdagen. Detta kunde tillgå t. ex. så, att olika kvinnoaksförbund och kvinno-korporationer blefve berättigade att till dessa möten sända delegerade.

Och skulle en förberedande kommitté eller församling komma att af medborgare nedsättas för att utarbeta förslag i rösträttsfrågan böra i denna kommitté ovillkorligen äfven kvinnor deltaga.

Hittills ha vi trålat under lagar som tillkommit vårt ord och vår vilja förutan. Hädanefter kan detta icke mera ske, utan att den heliga princip, som kallas mänskorätt, fortfarande skall trampas under mansväldets fötter.

Talen icke om en rättsstat där den ena hälften af folket dikterar lagarna för den andra. Talen icke om frihet där den ena hälften af folket njuter frihetens lycka, men den andra hälften ligger bunden till händer och fötter.

Således: Röst- och valrätten är alla män och lika först då när den besittes af kvinnor lika så väl som af män.

L. H.